

Butlletí

del

Centre Excursionista de Catalunya

LA CONCA DE LA RIERA DE RIBES

SITUADA entre les conques hidrogràfiques del riu Foix y del Llobregat, y formant part, com la primera d'aquestes, de la conca secundaria del SO. de Barcelona, se troba la de la riera de Ribes, formada principalment per la riera de Ribes propiament dita y pels seus afluents les rieres de Canyelles y Jafra. Els seus límits naturals, partint del vessant occidental del puig d'Agulles, cim culminant de la regió, que s'enlaira fins als 650 metres sobre el nivell de la mar, són els següents : el coll de Portell, el Montcau, els serrats d'en Parellada, el Pi del Moyó, cân Pujó y la Creu; Cantallops, Clariana, les Cabories, la serra de la Gabarra, per on passa l'antiga carrerada; els pujols de la Granada, les Cabanyes y Vilafranca del Penadès; els serrats de Moja y Mas Granell, la pedrera dels Forns, el serrat del Maset d'en Rossell, la plana Morta, els serrats de cân Ramonet y cân Rigol, el coll de Canyelles, el pla de Jorba y la serra del Montgròs, la qual va baixant-se vers la plana pel serrat de Puigmoltó fins a les coves de Sitges, properes a la mar. Per la seva vora esquerra formen els seus límits els serrats de la Torre del telegraf y la Creu d'Ordal, la serra del Cupot, el puig Bernat, el pla del Pèlac, el coll Correscat, els plans de les Bassioles y Sots d'Ossos, el serrat de la Creu d'Ardenya, els puigs del Sotarro, y de cân Grau, el pedró de Begues, els turons de la Desfeta y les Agulles, el coll Sostrell, la Morella, el pla de Querol, la serra de la Cucona, la creueta dels Aragalls, els colls Farigola y de Vallgrassa, el puig Matarrodona, el coll Blanc, la Guardieta, la penya Risola, el collet de la Fita, els serrats dels Blanquets y les Prubelles, la serra d'en Cona y el coll de la Creu de Ribes, els vessants de les quals montanyes van abaixant-se vers la plana fins ben aprop de la riallera vila de Sitges. Sa major extensió de NE. a SO., o sigui de puig d'Agulles fins a la mar en la desembocadura de la riera, es d'uns 21'500 kilometres aproximadament, y sa major

amplada des de la Granada a la Morella es d'uns 18'500 kilometres. Tota aquesta regió forma part integrant de la comarca del Penadès, la capitalitat de la qual, que es la població de Vilafranca, pot pendre-s com a punt de partida pera dirigir-se a visitar-la.

La riera de Ribes propiament dita està formada per la dels Còdols, que neix en els fondals de Mas Granada, sota 'l puig d'Agulles, y la d'Oleseta, l'origen de la qual s'ha de buscar en les fondalades del Lladoner, en el massiç de les serres d'Ordal. Forma la llur divisió l'alta y pedregosa serra que, despresa del coll de la Creu d'Ordal, va cap als plans y serrat d'en Ravella, Montgròs, coll d'Esteles, serres de Riés y dels Carlins, costa Brava y puig de la Font Trobada, que s'abaixa vers cân Suriol, on té lloc l'enforcament d'abdugues rieres. El trajecte total de cada una d'aquestes dugues branques es d'uns 18 kilometres aproximadament, y el de des del llur aigua-barreig fins a la mar té uns 15 kilometres més.

Pera anar an els alts vessants de les serres d'Ordal y el puig d'Agulles, lo millor pera nosaltres es fer-ho des de l'esmentada població de Vilafranca, seguint la carretera de Barcelona que, quasi vorejant els límits de la conca hidrogràfica que ns ocupa, porta fins al coll de la Creu d'Ordal, a uns 500 metres d'altitut y distant 15 kilometres de dita vila. Aquesta carretera, que continúa després cap a Vallirana, Cervelló y Molins de Rei, deixa a la dreta 'l poble de Sant Pere Molanta, a l'esquerra 'l de Sant Cugat ces Garrigues, al-dós a un xic de distancia; y a 6 kilometres aproximadament passa per la barriada de les Cabories d'Avinyonet, d'aprop de la qual arrenca la carretera que conduceix a Olesa de Bonesvalls. A 2 kilometres més passa per Cantallops, que forma igualment part de l'ajuntament d'Avinyonet; y al cap d'un altre kilometre llarg se passa pel raval del Pago, havent deixat abans, a mà esquerra, les dugues carreteres de l'Avern y Sant Sadurní. Al cap d'un altre kilometre 's deixa a la dreta l'esglesia de Sant Esteve d'Ordal, y a poc més el poble de dit nom, arribant ab 2 kilometres més al punt culminant de la carretera, l'esmentat coll de la Creu d'Ordal, prop de la casa dels peons caminers, des d'on se gaudeix de bella vista panoràmica vers abdós vessants. Des d'aquest lloc fins adalt del cim de puig d'Agulles hi ha cosa d'una hora llarga de pujada.

Al peu d'aquest turó, y en els vessants meridionals del seu veí y rival l'alterós Montcau, que s'enlaira fins a 640 metres d'altitut, se forma 'l fondal de Mas Granada, al que van a parar diferents barrancs y torrenteres que donen lloc a la nomenada *riera de Broja*;

y en els vessants occidentals del serrat on se troba l'antiga torre òptica d'Ordal té son origen la riera d'aquest nom, que s'ajunta ab aquella sota l'esglesia de Sant Esteve; trencant vers el S. y SO., passa pel nomenat *fons dels Vidriers*; y, després de diversos revolts, arriba a l'endret y part d'amunt de Cantallops, trobant abans el torrent del Pago, que va a parar a sa vora dreta. Seguint la direcció general S., va revoltant continuament, salvant els sobtats pendents dels pujols d'en Ràfols; recull la torrentera de les Comes, formada entre aquests y la serra de Ries, que se li ajunta en el Pont Nou per sa vora esquerra; passa per sota la carretera d'Olesa, prop de la Creu y no lluny d'un serrat en el qual hi ha sentada l'important pagesia o caseriu dit *cân Rafols dels Caus*; y, prenent ja el nom de *riera dels Còdols*, segueix decididament la direcció S., passant per terreny montanyós y trobant diferents torrents y barrancades que se li van ajuntant per una y altra banda, fins a arribar a l'endret de cân Suriol, on desemboca a la riera d'Oleseta.

L'origen d'aquesta cal anar-lo a cercar adalt dels fons del Lladoner, format entre les estrebacions montanyoses del puig de la Creu y de la serra del Cupot, en el massiç d'Ordal, en el fons del qual, y a no molta distancia de la carretera, hi ha les renomades coves d'Ordal o del Lladoner, avui mig enrunades. An aquest fons van a parar diferents barrancs y torrenteres de pintoresc aspecte, entre ells els de l'Arcada y de l'Uró, on abunden els avencs, que igualment se troben per tots aquells massiços y entre els quals podem esmentar els de la Verdor, de Salt de Llop, d'Esteles y de Mossèn Font y Sagué, entre altres de menys importancia, sens comptar els de la Ferla, l'Esquerrà y el Bruc, que se troben en altres endrets d'aquesta mateixa regió. En el torrent de l'Arcada es d'admirar també el pont natural que li ha donat nom. A cosa de 7 kilometres del seu lloc d'origen, y després de trobar per sa vora esquerra, y entre altres, una important torrentera que se forma com a resultat dels enforcaments dels fons del Molí, del Pèlac, de puig Saiola y de l'Infern, que s'originen en els vessants dels plans del Pèlac, de les Bassioles y de Bassa Rosés, passa, la riera, per l'important vila d'Olesa de Bonesvalls.

Olesa de Bonesvalls es una bonica població d'unes 150 cases, ab més de 650 habitants, situada en una vall, a la dreta de la riera y a uns 320 metres sobre el nivell de la mar. Dista 14 kilometres de Vilafranca per bona carretera, essent l'estació de ferro-carril de dita vila la que té més a la vora. Monumentalment no té res digre d'espe-

cial menció; més es un bon centre de petites excursions per aquella rodalia. A un quart escas de la població, aigües avall de la riera y en el lloc de la seva confluència ab la de Begues, hi ha 'l barri d'Oleseta o de l'Hospital d'Olesa, format de diverses cases a redós de l'antic y gran edifici de l'hospital creat en el segle XIII per en Guillem de Cervelló, descendent d'en Berenguer de Tarragona, tingut per assassí

Clixé de Pere Alegret

OLESA DE BONESVALLS

de l'arquebisbe de Tarragona, mort l'any 1193 en aquell lloc y com a resultat de les banderíes polítiques que en aquells temps imperaven. Es de notar en aquest edifici, que havia tingut gran importància, la seva esvelta torre quadrada, el seu portal, la capella restaurada modernament, y les grans arcades gòtiques d'alguna de les seves sales. D'Olesa de Bonesvalls surten regulars camins que per la serra de càu Grau porten a Olivella, Sant Pere de Ribes y Jafra en 2 hores y mitja, 4 hores y una hora y quart respectivament; y un altre que, seguint el curs de la riera de Begues, va a parar a dita població en cosa de 2 hores y quart aproximadament.

La riera de Begues, una de les branques més importants de la d'Oleseta, se forma en els alts vessants de la plana del seu nom, compresa des del coll de Campamà, prop del barri de la Barceloneta, fins als turons de càu Grau, sobre l'esglesia, el Pedró y la Desfeta, part d'amunt de les cases de la Clota. A son bell mig, y a una altitud d'uns

365 metres sobre el nivell de la mar, se troba el poble de Begues, format d'una cinquantena de cases ab prop de 200 habitants. Dista 8 kilometres del poble y estació de Gavà, ab el qual està ajuntat per bona y pintoresca carretera; y el seu nucli més important de població està entre el torrent de l'Alzina y el de la Clota, el qual pot considerar-se com originari de la riera de Begues. L'església parroquial de Begues, dedicada a Sant Cristòfol, se troba a l'esquerra de la carretera de Gavà, a poc més d'un quart de distancia del poble. Es de construcció moderna, y s'hi guarda una preciosa creu gòtica parroquial y algun altre objecte arqueològic de regular valua. De Begues, en una hora y mitja, pot anar-se a Vallirana, en 3 hores a Jafra, y en menys de 2 pot fer-se l'ascensió al cim de la Morella.

Al sortir de la vall, la riera de Begues troba a sa dreta la torrentera de Santa Eularia, que se forma en els fondals meridionals dels serrats de la Creu d'Ardenya, dels plans de Sots d'Ossos y Bassa Rosés, y de l'Esquena d'Ase, y segueix la direcció de ponent, rebent a banda y banda el tribut de diversos torrents y barrancades que baixen de les estrebacions del Montcau a la dreta, y dels plans de Bassa Llacuna y de Rovirós a l'esquerra. A cosa d'una hora de Begues, y prop del lloc nomenat *la Cadira de Sant Cristòfol*, se troba el torrent de la vall de Vaquers, a l'esquerra, que baixa del puig de la Mola, trencant llavors la riera vers el NO., vorejant el serrat dels Boixos, y prenent de bell-nou la direcció de ponent fins a trobar la riera d'Oleseta, prop del barri de l'Hospital y a cosa d'una altra hora de trajecte.

La petita conca d'aquesta riera de Begues està separada de la d'Oleseta per la serra del Montau, que s'enlaira fins a 595 metres sobre el nivell de la mar, y el cim de la qual dista sols cosa d'una hora llarga de Begues y altre tant d'Olesa de Bonesvalls.

Al sortir del terme d'Oleseta, la riera segueix el seu curs en direcció general SO., tot marcant seguits revolts per entre terreny aspre y montanyós, comprès entre la serra de la Guardia y els vessants del puig Fitó, trobant a la dreta, y entre altres menys importants, el torrent o fondal del Molet, que devalla de la serra de Riés, y a l'esquerra els de Pi d'en Lluc, de Boixosa y de la Fanalosa, que baixen del contrafort montanyós que lliga els puigs de la Bomba y de la Mola. A cosa d'una hora se travessa la petita vall de Santa Susagna, en un sobtat revolt de la riera vers el NO. y el S.; y a cosa de mitja més passa per l'endret d'Olivella, nom que pren, per trencar vers l'antic y grandíol casal de can Suriol y ajuntar-se ab la riera dels Còdols o d'Ordal, abans esmentada.

Olivella es un poblet situat a uns 250 metres d'altitud, a l'esquerra de la riera y entremig de dugues petites torrenteres que van a parar an aquella. El poble, format d'una vintena de cases, no té res d'importancia, com tampoc la seva gòtica església parroquial, dedicada a Sant Pere y Sant Feliu. De son antic castell poc ne queda : sols la torre de l'homenatge ns indica quelcom de la seva passada existencia. Olivella dista prop de 2 hores y mitja d'Olesa passant per dalt la serra de cân Grau, que es el camí més indicat; uns 5 quarts de Jafra, y cosa d'hora y mitja de Sant Pere de Ribes.

Ajuntades ja les dugues rieres d'Ordal y d'Oleseta, segueixen el llur curs vers el S., properament a la carretera, marcant alguns grans revolts pera salvar la direcció dels massiços del coster de la Bota y pla de les Piquetes a mà esquerra, y els vessants del puig del Moro y coll Glaieta a mà dreta; arribant, a cosa de 8 kilometres de trajecte, a la vall de Ribes y a la seva confluencia ab la riera de Canyelles. Pel camí troba, com afluents més importants, el torrent de les Carreteres a sa vora dreta, que ve de dalt dels fons de cân Rossell y cân Trabal, prop de l'Arbossar, y el fons de Querol a l'esquerra, que s forma en els vessants de la dita serra de cân Grau.

La vila de Sant Pere de Ribes està en una vall a uns 50 metres sobre 'l nivell de la mar, a l'esquerra de la riera a la qual dóna nom y al mig d'un pronunciat revolt de la mateixa. Consta de prop de 350 cases ab més de 1,300 habitants, y forma municipi junt ab els llocs de Puigmoltó y altres, y ab diverses cases escampades per son terme. Dista 6 y 4 kilometres respectivament de les poblacions de Vilanova y Sitges, essent l'estació de ferro-carril d'aquesta la que té més propera; 16 de Vilafranca del Penadès, y uns 9 d'Olivella; poblacions totes elles que hi estan ajuntades per bones carreteres. Sant Pere de Ribes té una bona església parroquial, dedicada a son patró, y una altra que s'hi acaba de construir. Té, a més, restes del seu antic castell y un bonic hospital de moderna construcció.

Al sortir de Sant Pere de Ribes, y després de trobar per sa vora dreta diferents torrenteres que baixen de les estrebacions de la serra del Montgròs, la riera torç vers el SE., fins a trobar prop de cân Cuadres la riera de Jafra, que se li ajunta per sa vora esquerra. Llavors segueix la direcció marcadament S., que sols deixa un moment al vorejar la montanya de la Mata; y al cap d'una hora desaigua a la mar, prop la nomenada *platja de les Coves*.

El curs de totes aquestes rieres y torrenteres no pot ésser més pobre en cabal d'aigua, ja que, apart d'algun troç alimentat per al-

guna font, apareixen tot l'aný ab un llit pedregós y sec, no portant aigua més que en temps de pluja. La nota alegre, riallera y pintoresca no pot pas buscar-se per aquests endrets: el llur general aspecte es trist, aspre y monoton, molt semblant al de les seves veïnes costes de Garraf, no mancades d'encís y agradosos punts de vista.

Des de Sant Pere de Ribes, y deixant el curs de la riera, pot anarse, en cosa d'una hora de bona carretera, a l'important població de Vilanova y Geltrú, situada entre 'ls torrents de Santa Madalena y Sant Joan, y travessada pel de la Pastera; tots els quals devallen del contrafort montanyós que uneix els pujols de l'Aliga ab el Montgròs y van a morir a la platja. Vilanova es una població de prop de 12,000 habitants, ab bonics edificis y construccions antigues y modernes dignes d'ésser visitades. De Sant Pere de Ribes a Sitges hi ha igualment bona carretera, que puja al pintoresc coll de la Creu, pera devallar després cap a la pintoresca vila, situada a redós de la petita serra de Benaprès y plena de pintorescos encisos pera 'ls seus visitants.

Descrit ja 'l curs de la riera de Ribes, passarem a descriure en ràpida visió 'l dels seus afluents més importants, que són, com ja havem indicat, les nomenades rieres de Jafra y de Canyelles.

La primera 's forma com arreplec de diferents barrancades que devallen del massiç de la Morella y sos contraforts, y d'altres que baixen de coll Fe y pla Rovirós: tals són el fondal de Vallgrassa, el del Bruc o vall Ximosa, la riera de Carxol, que es la seva branca principal, y el torrent de les Conques, que, nascut sota puig Rovirós y puig de la Mola, forma altra de ses branques més importants. Ab la confluencia de totes elles se forma la riera de Jafra, entre les serres de cân Grau y la plana Novella, y a una distancia en linia recta dels turons de la Mola y la Morella de 2 y 6 kilometres respectivament. Sota la serra de les Conques, pren la riera la direcció SO., seguint per continues giravoltes y trobant a abdós costats barrancs y torrenteres, entre ells el torrent de les Llanties o de Jafra, a l'esquerra de l'església d'aquest nom, sufragania de la d'Olivella y dedicada a Santa María; la qual se troba a una altitud d'uns 250 metres sobre 'l nivell de la mar y a una hora y mitja, aproximadament, de la vila de Sitges, a la qual està ajuntada per un regular camí carreter que, passant per dalt del coll de la Fita y penya Rissola, dóna lloc a bells cops de vista vers el Penadès y les veïnes costes de Garraf. Jafra dista cosa de 2 hores de Sitges, 4 de Vilafranca y unes 2 y mitja d'Olesa.

De la capella de Jafra a la riera hi ha sols cosa d'un quart. Aqueixa segueix vers el SO., y a cosa d'una hora s'ajunta ab la de Ribes,

entre els caserius dits *cân Cuadres* y *les Torres* y prop de l'encreuament d'aquella ab la carretera de Sitges. Poc abans troba a l'esquerra el nomenat *fons de la Cova* o *fons Gran*, que baixa del coll de la Fita, a una altitud d'uns 300 metres aproximadament.

Els vessants meridionals d'aqueixa riera estan separats de l'aspra regió de les costes de Garraf per una seria de serrats que, partint del coll de la Creu de Ribes, van a parar al massiç de la Morella,

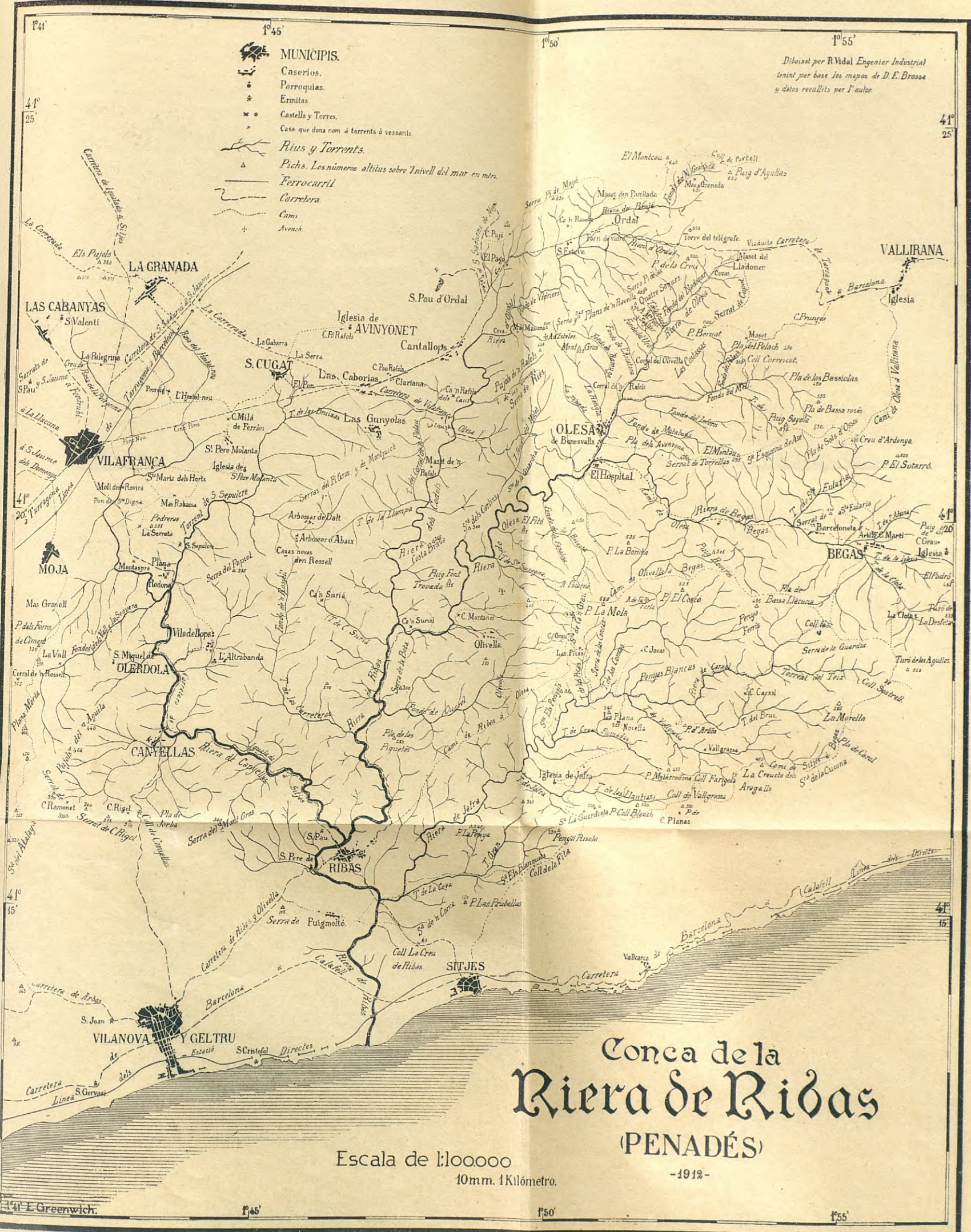

Clixé de Pere Alegret

OLÉRDOLA: VESSANT DE MIG-DIA

passant pels colls de la Fita, Blanc y Vallgrassa; y els vessants N. resten separats dels de les rieres de Begues y Oleseta per les serres que, arrencant de coll Sostrell y les Agulles, retomben vers la serra de la Guardia, coll Fe, plans de Bassa Llacuna y Rovirós, puig de la Mola, serra de *cân Grau* y serrats de la Font Cabota, *câ l'Almirall*, *cân Marcè* y *câ l'Escolà*.

La riera de Canyelles té ja un curs més interessant y un més llarg trajecte. Pot considerar-se com son origen el torrent del Sant Sepulcre o de Sant Marçal, que s'forma dalt dels serrats de Sant Cugat ces Garrigues y les Gunyoles. Sant Cugat es un poblet d'uns 500 habitants, situat a cosa de 300 metres sobre el nivell de la mar y distant cosa d'una hora de Vilafranca, per carretera; y les Gunyoles

- MUNICIPIIS.**
- Caserios.
 - Parroquias.
 - Ermitas.
 - Castells y Torres.
 - Casa que dona nom á torrents ó vessants.
- Rius y Torrents.**
- △ Pichs. Los números altius sobre 'nivell del mar en mitr.
- Ferrocarril**
- Carretera**
- Cami**
- Avench.**

Dibuixat per R.Vidal Engenier Industrial
 tenint per base los mapas de D.E. Brossa
 y datos recullits per l'autor.

Conca de la Riera de Ribas (PENADÉS)

Escala de 1:10000
 10mm. 1Kilómetro.

-1912-

es un dels nuclis importants de població que constitueixen el municipi d'Avinyonet, estant situat dalt d'un serrat a uns 350 metres d'altitud y a cosa d'una hora y mitja de Vilafranca. Ajuntades una seria de torrenteres, rases y escorrancs que devallen d'aquells endrets, a cosa de mitja hora de distancia de Sant Cugat, y no lluny de l'església de Sant Pere Molanta, que queda a la dreta, se forma ja una més important torrentera, que troba a sa esquerra el fons de l'Arbossar y pren el nom ja indicat de *torrent del Sant Sepulcre*, el qual li dona la capella o esglesieta de dit nom situada un xic avall y a la vora dreta del torrent. Tots els vessants N. de les serres de Montjuic y del Pi Gros, estrebades en els serrats de les Gunyoles y Clariana, van a parar a dita torrentera, com també part dels seus vessants S. y SO., que formen el fons de l'Arbossar, el qual recull igualment aigües de part de la serra de l'Anguila y del serrat de les Cases noves d'en Rosell, ajuntant-se ab el torrent del Sant Sepulcre properament al nomenat *maset d'en Bertran*, després de deixar a cosa de mig curs, y a cada una de ses bandes, els dos ravals de l'Arbossar de dalt y l'Arbossar de baix, que formen part del municipi d'Avinyonet.

Ajuntat ja el torrent de l'Arbossar ab el del Sant Sepulcre o de Sant Marçal, nom ab el qual es també conegut d'allí en amunt fins que s'estria en els nomenats *del Pont y de les Bruixes*, pren la direcció OSO., passant per aprop de la dita capella del Sant Sepulcre, propietat dels senyors marquesos d'Olèrdola, y del caseriu y nova església de Plana Rodona, on troba la riera de Montaspre o de Santa Digna, formada pels escorrancs de les rases de la Pelegrina y de l'Hostal Nou, que, devallant de les Cabanyes y de la Granada, s'ajunten aprop de la capella de Santa Maria dels Horts, a cosa d'un quart de Vilafranca. D'aquesta vila fins a Plana Rodona hi ha 5 kilometres de carretera, que es la que conduceix a Sitges y va vorejant la riera de la qual anem a ressenyar el curs. La ja citada torrentera de Santa Digna troba a sa vora dreta el fonçal del Molí, que, recollint aigües dels serrats de Moja y Mas Granell, se li ajunta sota la casa de Montaspre, y el de la Sequera o de la Vall, que s'forma en els vessants NO. de la serra dels pujols de l'Aliga y d'Olèrdola. Aquella s'estén des de la Feixa Llarga o Marge Gran, prop del coll de càn Ramonet, fins al coll de Canyelles, on comença la d'Olèrdola, que per Segarrulls va seguint la direcció vers el NNE., abaixant-se fins a l'enforcament de les dugues rieres o fondals. La llargaria d'aquestes serres, en llur conjunt, es d'uns 6 kilometres. La primera està coronada pels dos pujols o turons de l'Aliga, a una altitud d'uns 460 y 440 metres sobre el nivell de la mar, dominant tota aquella regió, ab bella vista panoràmica sobre tot el Penadès;

la mar, des de la platja de Sitges fins enllà del port de Tarragona; les serres que la'n separen, fins als massiços de Garraf y Ordal, y les de l'alt Penadès; ovirant-s'hi igualment el Montserrat, Sant Llorenç del Munt y el Montseny, y més al lluny la serra pirenenca per l'endret del Cadí y el Bergadà.

La d'Olèrdola, que té una altitut màxima d'uns 375 metres, està coronada per les ruïnes y restes de l'antiquíssima població d'aqueix

Clixé de Pere Alegret

OLÉRDOLA: VISTA GENERAL DE LES MURALLES, PAGESÍA, ESGLESIA
Y RUÏNES DEL CASTELL

nom, de boirosos orígens y de gran importància històrica y arqueològica. Està formada per un extens y desigual planell, en terreny aspre y rocós, envoltat d'espadares cingleres, inaccessibles per la gran majoria de llurs endrets. Avui dia s'conserven encara, en sa part alta, les ruïnes de l'antic castell y restes de fortificacions mig-evals; la vella esglesia de Sant Miquel, de construcció barbra, ab planta de creu llatina y volta de canó seguit, rodejada pel cementiri, y a la qual dóna entrada un senzill portal. Un campanar en forma d'espaldanya, de dugues obertures, y al qual dóna accés una escala exterior, remata bellament aqueixa interessant construcció, mig abandonada, que l'acció del temps y la dessidia dels homes va malmetent de dia en dia y de manera llastimosa y malastruga pera tots els que aimem

el passat de la nostra patria. Dins d'aquesta església es de veure també un portal d'arc de ferradura, a estil moresc, força interessant. A son voltant, escales tallades sobre la pedra, nombroses sitges y sepultures, y el grandió estany-safareig o depòsit d'aigua, com elles obert a la roca viva y que amida més de 10 metres de llarg per 6 y mig d'ample y uns 3 y quart de fondaria, ens revelen l'existència de notables construccions y les petjades d'un poble fort y potent que degué ocupar antigament aquest lloc tant interessant. Vers el NE. se troben l'actual masia y capella de Sant Miquel, de propietat particular, al peu de les quals hi ha dugues aburdoses y ombrejades fonts; y, adherides an aquelles per llur part forana, són de veure les restes d'una grandiosa muralla, formada de grosos carreus, ab un portal de dos grans bastions, y que ens revela en part, per son estil ciclopi, l'existència allí d'un poble pre-romà, d'antiga civilització, y del qual se troben ben aprop altres vestigis. Part enllà d'aqueixes muralles, se veuen restes d'altres construccions, properes a les quals hi ha nombroses sepultures de tota mida tallades a la roca y que segueixen en llur forma la del cos humà.

Per anar a Olèrdola des de Vilafranca, lo millor es seguir per la carretera fins a cosa de 3 quarts d'hora passada Plana Rodona, y, deixant-la entre 'ls kilometres 41 y 40, pujar, en un quart, cap a Segarrulls, des d'on, en altre quart llarg, s'arriba adalt d'Olèrdola. Des d'aquí, seguint la direcció SO., després de salvar la cinglera, se puja, per entre terreny de roques calices y bosc baix, y en cosa d'una horeta, al cim alterós del pujol de l'Aliga. Des d'aquest, en cosa de mitja hora y baixant vers la fondalada, se va a l'antiga pagesia de la Vall, en una fresca y gemada clotada plena de conreus. Seguint pel fons, a cosa de 10 minuts se passa per la font dels Avellaners. A son enfront, y quasi dalt del cingle que forma la vora oposada, hi ha restes de baumes (antigament habitades) obertes y tallades a la penya, ocupant una regular extensió. El fons va obrint-se en avall per entre conreus, torcent la direcció sota Olèrdola y seguint vers el NE. fins a trobar el fons de Montaspre y el torrent del Sant Sepulcre a un dels extrems de la Plana Rodona, així nomenada per la seva configuració topogràfica. A l'enfront d'Olèrdola, y dalt del cingle continuació del de les baumes abans citades, se troba la rica font de l'Ametlló, de gran renomada per tota aquella rodalia.

El caseriu de Plana Rodona es troba a uns 200 metres d'altitut, a la dreta de la carretera, baixant, y entre 'ls dos torrents de Montaspre y del Sant Sepulcre, de la qual ermita dista sols cosa d'un quart. A més de les cases que 'l formen, hi ha l'hostal y la nova església.

Al sortir de la Plana Rodona, la riera segueix la direcció general S., ab seguits revolts, pera salvar els caients de les serres, que formen un estret congost. Després d'uns 25 minuts troba a la dreta una torrentera que ve dels vessants SE. de la serra d'Olèrdola; y al cap de 10 més, a l'esquerra, un altre torrent que, format en els vessants de la serra del Papiol y de càn Trabal, passa per Viladellops, separant aquest poblet del caseriu de l'Altra Banda. En aquest endret, riera

Clixé de Pere Alegret

CANYELLES: ESGLESIA Y CASTELL

y carretera fan altre sobtat revolt, y en cosa d'un quart porten al poble de Canyelles y a la bifurcació de la carretera. La de mà dreta puja al coll del Sabinar o de la Creu, que guanya ab poc més de 2 kilometres; y ab altres 5 kilometres llargs baixa a Vilanova. La de l'esquerra va seguint el curs de la riera fins a Sant Pere de Ribes, y es la que porta a Sitges.

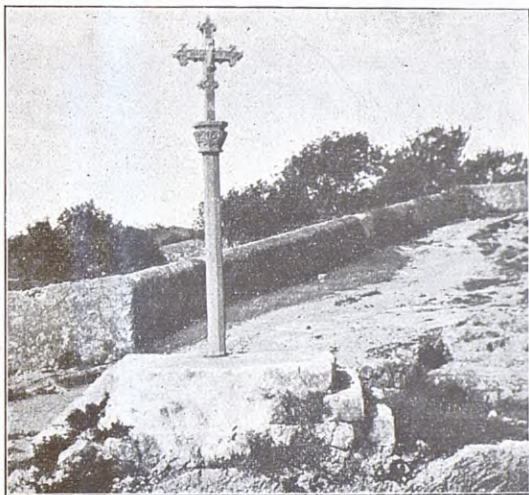
Canyelles es un poble d'uns 500 habitants, situat a la vora dreta de la riera, a uns 140 metres sobre el nivell de la mar y en un terreny costarut, en petita vall formada sota els vessants d'Olèrdola y les serres de Pla de Jorba y les Barraques, estrebades en el Montgròs. Distà uns 8 kilometres, aproximadament, de cada una de les poblacions de Sitges, Vilanova y Vilafranca. De Canyelles, per camí drecera que passa per càn Domingo, en cosa d'uns 3 quarts se puja a Olèr-

dola; y per altra drecera, que arrenca de la carretera de Vilanova y passa per cân Dori, se va, en cosa d'una horeta, adalt del Montgròs, a uns 360 metres d'altitud y ab bella vista sobre la mar. El nucli principal de població està escalonat a la dreta, pujant, de la carretera de Vilanova, y està coronat per la seva esglesia parroquial y les restes de l'antic castell dels barons de Canyelles, que tenien jurisdicció per tots aquells contorns; part de les quals edificacions havien començat a restaurar-se fa alguns anys.

Al sortir de Canyelles, y després de recollir les aigües de

la seva petita vall, la riera va revoltant en direcció SE. paral·lelament a la carretera y passant per terreny engorjat, fins que al cap de cosa d'una hora y mitja va a parar a la vall de Sant Pere de Ribes, ajuntant-se prop de dita vila ab la riera de Ribes, ja descrita, que continua vers la mar després d'un trajecte suau, sense accidents, y presentant tot ell un llit sec y pedregós.

E. VIDAL Y RIBA

Clixé de Gai del Roig

CREU DE TERME EN EL COLL DE RIBES

UNA EXCURSIÓ PER L'ALT PIRENEU FRANCÈS

EFFECTUADA l'excursió als estanys de Rius, Tort y de Mar, que vaig descriure en un dels números anteriors d'aquest BUTLLETÍ, ens dirigirem cap a Luchon ab objecte de seguir des d'allí per la carretera termal y visitar bona part de l'alt Pireneu francès. Eren les set del matí del dia 20 de juliol de l'any 1910 quan sortia de casa Delsen d'Arties junt ab els companys Rius y Matas y Anton Anglí. Còmodament asseguts en un cotxet de la fonda, emprenguerem

la marxa vers Bossost, pera dirigir-nos des d'aquesta població a Luchon passant pel Portilló. Arribats a Bossost, deixàrem el carruatge y contractàrem una cavalleria pera dur el nostre bagatge. Havent dinat ens posàrem en marxa per la carretera de Viella, la qual deixàrem al cap de 10 minuts, y començàrem a pujar per lo que abans

CAMÍ DEL PORTILLÓ DE BOSSOST

era carretera y avui es un dolent camí carreter, pel qual no pot passar altre vehícol que alguna reforçada carreta. El camí va fent alguns zig-zags, per entremig de conreus de primer, y de hermosos boscos d'abets després. Al cap de cinc quarts d'hora de marxa, y arribats al començament de la collada, deixem a la dreta la borda d'en Josep del Sastre, y, a pocs passos y en el mateix cantó, les runes del Casiro d'abaix, que, havent sigut edificat per una societat francesa pera destinar-lo al jòc, va ésser, no fa gaires anys, cremat, probablement pels mateixos interessats a causa d'una ordre terminant donada pel Govern espanyol prohibint el jòc. A l'esquerra y tocant al camí hi ha una cantina, en la qual descansàrem breus moments tot conversant amigablement ab aquella bona gent, entre 'ls quals hi havia tres o quatre carrabiners a les ordres d'un caporal, allí destacats ab objecte de

vigilar, des d'aquella alterosa frontera, el contrabàndol. Prenguerem comiat d'aquella solitaria gent, y, posats novament en marxa, seguirem per un camí planer, entremig sempre de frondosos boscos de corpulents abets; troç de camí magnífic y pintoresc de debò. Llàstima gran que, havent arribat ja an aquelles altures l'esperit d'especulació, comencin a tallar arbres; lo qual, si va continuant, donarà per resultat la destrucció d'un dels boscos més hermosos del nostre Pireneu. Al cap de 5 minuts de represa la marxa trobarem, a l'esquerra, les restes

del Casino de dalt, destinat també, com l'anterior, al jòc, y com ell tancat per ordre del Govern espanyol. Anant seguint per entremig d'aquella atapaïda boscuria, al cap de 20 minuts s'arriba al Portilló de Bossost o de Burbe, situat a 1,308 metres sobre 'l nivell de la mar, divisoria fronterica de la vall d'A-

CANTINA DEL PORTILLÓ DE BOSSOST

ran ab França y terme de Sant Mamet, essent partió d'aigües del Garona y del barranc de Burbe, que va a desaiguar al riu Pique, prop de la torre de Castelvieu de Luchon. Entrats a França, començarem la devallada per la frondosa vall de Burbe, el terror de la qual, encatifat de nombroses falgueres, y regat, en molts de sos indrets, per escumoses aigües que rialleres van saltant de roca en roca, fa que 'l paisatge sigui un dels més atractius y pintorescos d'aquelles encontrades. El camí carreter, si dolent era en el vessant aranès, no es pas millor en el francès, degut a les fortes y tardanes nevades y glaçades, si bé l'estaven arreglant bon xic. Seguint baixant, trobarem prompte gemats pasturatges ab llurs corresponents bordes, després de lo qual el camí s'féu més planer, ovirant-se a la dreta la cascada Sidonie; y, després d'alguns zig-zags de pronunciada pendent, se presentà al nostre enfront la torre de Castelvieu, pel peu de la qual passen el riu Pique y la carretera que des de Luchon va a l'Hospice del mateix nom. Travessarem prompte 'l poble de Sant-Mamet, y al cap

de 10 minuts arribavem, quan ja començava a fosquejar, a la nomenada *Reina dels Pireneus*, o sigui Bagnères de Luchon. Poca cosa direm d'aquesta atractívola població, puix ja se n'ha parlat algun altre cop en aquesta revista. Luchon compta més de 3,000 habitants, y 's troba pintorescament situada a l'extrem de la vall del mateix nom y al peu del massiç central dels Pireneus. Té un important establiment d'aigües minero-medicinals conegudes ja en època antiga. Saquejada diferents cops en l'edat mitjana, y fins també en l'edat

ESGLÉSIA DE SAINT-AVENTIN

moderna, havia acabat per ésser abandonada, com moltes altres poblacions; més prompte reaccionà, y des de finals del segle XVIII pot considerar-se com una de les poblacions més pròsperes del Pireneu. Es visitada anualment per uns 50,000 banyistes y turistes. Té sobre Cauterets, la seva rival, l'aventatge de posseir un clima més suau a causa de sa situació menys elevada. La temporada oficial es de 1.^r de juny a 1.^r d'octubre. Luchon se compon de dugues parts: l'una antiga, moderna l'altra. La primera, situada a la ribera dreta del riu One y a l'extrem de la vall de Larboust, es la més pròxima a l'estació, ab la qual està unida per un passeig de grans plàtans. La componen una aglomeració de casetes formant carrers estrets y tortuosos. Lo que més hi crida l'atenció es l'església parroquial, de construcció moderna, en l'estil romànic, si bé no té gran cosa d'artística. La part nova ocupa una superfície cinc vegades tant gran com la vella, entre 'ls rius One y Pique, tenint hermoses construccions y torres rodejades de jardins, ab carrers ben traçats y bonics passeigs, entre 'ls quals hi ha l'*allée* d'Etigni, gran avinguda ab quatre rengles d'antics tells, la qual s'estén des de la part antiga de la població fins a l'establiment termal, venint a constituir el centre de la població, y, per tant, el lloc més concorregut. Des d'aquest passeig s'oviren els pics de Sauvegarde y la Mine. L'establiment termal, d'esquena a la mon-

tanya de Superbagnères, on hi ha les fonts, es un gran edifici, l'exterior del qual té un pòrtic ab vint-y-vuit columnes monolítiques de marbre blanc de Saint-Beat. A l'interior, lo més notable es la sala nomenada *dels Passos perduts*, decorada ab pintures murals representant les fonts, les deesses de les montanyes, etc.; obres degudes a Cazes. Les aigües de Luchon, fornides almenys per quaranta-vuit fonts, són principalment sulfurades sòdiques. Enfront d'aquest establiment comença'l

passeg de Quinconces, y a son costat un bonic jardí ab un estany, algunes *buvelles* y un caminet, ben cuidat y sumament emboscat, que va seguint part de la montanya de Superbagnères. D'aquell jardí arrenca un cremallera que conduceix a l'*hôtel-restaurant* de la Chaumière, des d'on se gaudeix d'un magnífic pa-

SAINT-AVENTIN: PIQUES DE L'ESGLÉSIA

norama de tota la vall de Luchon. El gran Casino, situat també a la part nova de la població, entre l'avinguda dels Banyes y el *boulevard* del Casino, es un regular edifici, construït, en 1880, en mig d'un bonic parc, ab grans y ben decorades cambres, y contenint sales de concert y de ball, un teatre, salons de lectura, billards, cafè, y també sales de jòc, que són bastant concorregudes. En una peça del primer pis hi ha uns interessants plans de relleu, que representen la serralada pirenenca y són obra de l'enginyer Lezat. Des d'aquesta població's poden fer diverses y interessants excursions, entre elles la de Sant Bertrand de Comminges, la del llac d'Oo, la de la vall de Lys, la de la vall d'Oueil, la del port de Benasque, etc., etc.; algunes de les quals potser ressenyarem un altre dia. L'itinerari que portavem traçat era'l de dirigir-nos a Bagnères de Bigorre per la carretera termal construïda en plena regió alt-pirenenca. Així ho efectuàrem l'endemà matí, prenent seient en un còmode *landeau*, rocegat per quatre

cavalls, puix la jornada resulta bastant penosa, car s'han de travessar els enlairats colls de Peyresourde y d'Aspin tot recorrent un trajecte de 71 kilòmetres : 33 fins a Arreau, ont pensavem dinar, y els 38 restants fins a Bagnères de Bigorre. El dia fou magnífic : ni un sol núvol s'ovirava a l'horitzó. Posats en marxa, després de traves-

VALL DE LARBOUST: CAMÍ DEL PORT DE PEYRESOURDE

sar una part antiga de Luchon y l'avinguda dels Sospirs, deixàrem la població, entrant de ple a la carretera, que va pujant ràpidament, pera baixar prompte vers la vall de Larboust. A 4 kilòmetres y mig de marxa trobarem la capella antiga de Saint-Aventin, situada a l'entrada de la vall d'Oueil; y a poca estona arribavem al poble de Saint-Aventin, que té una interessant església romànica, ab un bonic portal y, en son interior, una antiga y escultrada pica d'aigua beneita. Al cap d'un kilòmetre s troba la població de Cazeaux-Larboust, ont deixàrem a l'esquerra la carretera que va al poble d'Oo y a les cabanes d'Astau, arrencant d'allí un caminet que condueix al llac d'Oo y al port y portilló del mateix nom. Prompte ve Garin,

y, un poc apartats, Cathervielle y Poubeau, pintoresques poblacions situades en mig de la vall de Larboust. En aquest indret comença la forta pujada del coll de Peyresourde, y a mida que anavem enlairant-nos anava desapareixent tota classe de vegetació. El camí es veritablement magnífic : per la banda esquerra 's va dominant de prop l'alta serralada pirenenca, els cims de la qual restaven encara coberts pel blanc mantell de la neu; y a l'esquerra 's veu la joliva vall de Larboust. La carretera continúa pujant;

y, transcorreguts 14 kilometres des de la nostra sortida de Luchon, arribavem al coll de Peyresourde, el qual se troba a 1,545 metres sobre 'l nivell de la mar. No cal dir que des d'aquell enlairat port se gaudeix d'un bonic y extens panorama de montanya, veient-se gran part de serralada pirenenca. Bona estona restàrem contemplant-lo; més el cot-

PORT DE PEYRESOURDE (1545 m.)

xer ens avisà que era hora de marxar, puix la jornada era, com he dit abans, bastant llarga. Per forta pendent, començàrem la devallada vers la vall de Louron, tornant a trobar altra volta vegetació y boscos. Passàrem per Loudervielle, Estarvielle, Camors y Avajan, ont atravessàrem el riu Louron (el qual rega tota la vall del mateix nom), trobant aviat la carretera que ve de Genost y Loudenvielle. En aquest indret la vall comença a estrenye-s, venint, a poca estona, la població de Bordères, ab les ruïnes d'un antic castell. Després de deixar, a dreta y esquerra respectivament, els pobles de Cazaoux-Debat y Couret, arribàrem a Arreau. Aquesta petita y pintoresca població, situada al peu del riu Aure y de dos de sos afluents, es bastant concorreguda pels turistes, puix des d'ella 's poden fer diverses excursions (entre elles les dels colls d'Aspin y de Peyresourde, y altres, diferents, a l'alta vall de l'Aure), y té a 2 kilometres de distancia 'l poble de Cadeac, ab dos establiments de banys d'aigües sulfuroses fredes, essent extrem de la línia que ve de Lannemezan, per la qual passa la via general de Toulouse-Bayonne. Després de dinar emprenguerem

la marxa vers el coll d'Aspin. Quan se deixa Arreau, la carretera comença a pujar, y la pendent va fent-se més accentuada a mida que s va acostant al coll. Aquest troç de camí, que fa diferents zig-zags, es molt pintoresc, y el panorama que des d'ell se gaudeix es bonic de debò, puix se domina tota la vall de l'Aure per un cantó, y per

VALL D'AURE: CAMÍ DEL COLL D'ASPIN

l'altre una pila d'enlairats pics del Pirineu. Recorreguts 12 kilòmetres, arribàrem al coll d'Aspin. Aquest port, situat entre alteroses serres, té 1,497 metres d'altitud, y hi ha instal·lada una taula d'orientació que, si no l'han arreglada posteriorment, més aviat resulta de desorientació, a causa de lo mal col·locada que s troba. Allí les cavalleries descansaren breus moments, mentres nosaltres admiràvem el panorama tot escoltant les explicacions que ns en donava una pastora que estava guardant un remat de bous y vaques que pasturava en aquell enlairat port. Represa la marxa, baixàrem ràpidament per la carretera que, dibuixant distintes corbes, va travessant magnífics boscos d'abets, un dels més importants dels quals es el de Terrays.

Aviat entràrem a la petita vall de Seoube; y, al cap de 5 kilometres d'haver deixat el coll, trobarem Espiadet, petit poble ab una pedrera de marbre verd. Seguint sempre al costat del riu Adour, arribàrem, sense trigar, a la cantina del coll d'Aspin, la qual no 's recomana per sa economia, puix els modestos refrescos que hi prenguerem ens costaren uns quants francs. Des d'aquell indret la carretera comença a engorgar-se, seguint un terreny més planer, fins a arribar a Sainte-

Marie, bonica població, de 945 metres d'altitud, situada al començament de la vall de Campan. A Sainte-Marie hi aflueix la carretera que ve de Luz y Barèges, passant pel coll del Tourmalet, y que l'endemà nosaltres haviem de seguir. La vall comença llavors a eixamplar-se, y, transcórruts 6 kilometres més des de Sainte-Marie, se troba Cam-

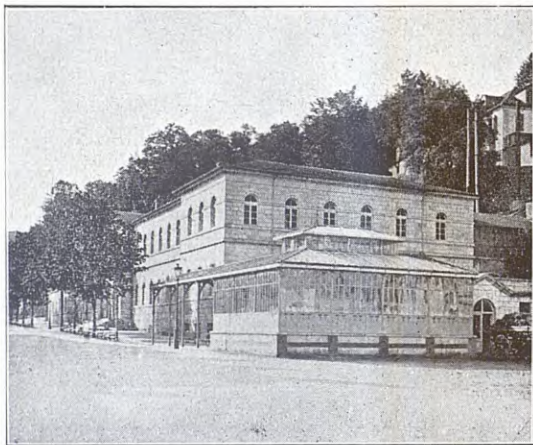

BAGNERES DE BIGORRE: PASSEIG DES COUSTOUS

pan, situada a 668 metres sobre el nivell de la mar. Aquesta població compta uns 2,500 habitants y té bastanta nomenada per les seves pedreres de marbre blanc y de color. Posseeix una interessant església parroquial, obra del segle XVI. La carretera va seguint entremig d'espadats rocams y xamosos pasturatges fins a arribar a Beaudean, patria del cèlebre cirurgià Larrey, mort l'any 1842. Per últim, després d'haver recorregut altres 5 kilometres, erem a Bagnères de Bigorre, havent efectuat, aquell dia, una jornada que baix tots conceptes resultà de les més interessants del Pirineu.

Bagnères de Bigorre, que té 550 metres d'altitud, es una vila de prop de 9,000 habitants, cap de partit dels Alts Pirineus, ben situada a la ribera esquerra del riu Adour, en l'indret en que la hermosa vall de Campan s'uneix a la plana de Tarbes, essent al mateix temps una de les principals estacions termals pirenenques, les aigües de la qual eren ja conegudes dels romans, que hi construïren diversos establiments y un temple dedicat a Diana. Aquesta població frueix, sobre

les altres termals d'aquella encontrada, l'aventatge de tenir el clima més suau; però en canvi no està tant pintorescament situada com Caunterets y Luchon. Anualment es visitada per uns 30,000 banyistes y turistes, y la temporada oficial dura del 1.º de juliol al 30 de setembre. Té bonics passeigs, els més importants dels quals són lo Square des Vignaux y la Promenade des Coustous, situat el primer enfront de l'estació, y el segon, adornat ab corpulents arbres, en el centre

BAGNERES DE BIGORRE: LES THERMES

de la vila. En aquest passeig y a les places Lafayette y dels Pireneus es on se troben els principals *hôtels*, cafès y magatzems, y on se reuneixen, durant les tardes, els estrangers. L'església parroquial, dedicada a Sant Vicenç, es una original construcció dels segles XIV al XV. A la part O. de la població s troben els establiments d'aigües y el

Casino. Les aigües provenen d'una trentena de fonts, la major part de les quals són sulfatades calciques. D'establiments n'hi ha una dotzena, essent els principals els nomenats Thermes y Neothermes, que pertanyen a la vila, com també els de Theas y de la Salut. Els demés són de propietat particular. Les Thermes estan situades a la plaça del mateix nom y al peu de la montanya d'on surten les fonts. L'edifici, construït l'any 1824, es senzill; més el servei de banys està ben muntat. A la dreta de les Thermes hi ha la font de Salies, una de les principals, y les de Labassère y la Rampe. Allí prop se troben els banys de Cazoux y Theas. Enfront de l'establiment hi ha una font rústega aixecada en record de Soubies, diputat y prefet a qui Bagneres de Bigorre deu gran part de sa prosperitat. Les Neothermes són un poc més lluny (en els baixos y en el cantó dret del Casino), tenint piscines d'aigua corrent alimentades per la font de la Tour, que dona un cabal d'un milió de litres per dia. El Casino municipal es un gran y hermós edifici, construït del 1880 al 1884, ab salons pera festes,

sales de jòc y concert, teatre, restaurant, cafè, etc.; y està rodejat de bonics jardins que constitueixen un veritable parc. Prop del Casino hi ha la vil·la Théas, ab un museu de mostres de marbres del Pireneu, quadros antics y moderns no gaire notables, y algunes col·leccions d'història natural. Bagnères de Bigorre té també molta nomenada per sos abrics de llana.

L'endemà matí, abans d'emprendre la marxa vers Luz y Saint-Sauveur, recorreguerem la població, visitant-ne lo més important. El dia no se 'ns presentava tant bo com l'anterior : grosses nuvolades anaven

tapant el firmament, y començà a bufar un vent intèns y humit que menaçava pròxima pluja. Això no obstant, decidírem posar-nos en marxa vers el coll del Tourmalet per la pintoresca ruta que passa per les renomnades cascades del Gripp. El trajecte que havíem de recórrer en carruatge no era tant llarg com el del dia abans : teníem de fer 48 kilòmetres; y, si bé havíem de travessar solament un coll, aquest se trobava a 2,122 metres sobre 'l nivell de la mar, la major altura que alcançen les carreteres franceses pirenenques.

BAGNERES DE BIGORRE: CASINO MUNICIPAL

Clixés de l'autor.
(Acabarà.)

F. XAVIER PARÉS Y BARTRA

NOVA

EL XALET REFUGI D'ULL DE TER. — A primers del passat mes de juliol fou obert al públic el xalet d'Ull de Ter, encarregant-se del servei del mateix el fondista de Campdevàno'l Josep Orriols; y immediatament se procedí a l'arranjament de la coberta, que havia sofert bastant durant la temporada hivernenca. La recomposició 's féu ab tota cura, y 's té 'l projecte d'impermeabilitzar-la abans d'entrar a l'hivern, a fi que sigui més duradora la reparació. Igualment s'han arreglat tots els mobles y robes, y se n'han adquirit de nous, especialment mantes d'abric.

Aprofitant la seva estada al xalet, el nostre benivolunt president, Sr. Torras, ha realitzat una tasca per demés convenient y meritoria, que ha sigut l'assenyalar els camins que condueixen al xalet y els itineraris més importants que poden seguir-se en les excursions el punt de partida o d'arribada de les quals sigui Ull de Ter. A l'efecte el Sr. Torras ha marcat ab franges roges els camins des del xalet refugi a Ull de Ter, al naixement del propi riu, a la gran tartera del Gegant y a les Nou Creus; el camí de Nuria, del coll de la Marrana al puig del Gegant o de Bastiments, del puig de Bastiments al pic de la Dòna per l'Esquena d'Ase y el coll de la Geganta, de la Portella, de Mantet al pic de la Dòna, y del coll de la Marrana al pic del Gra de Fajol.

A més d'aquests senyals, el Sr. Torras féu posar pedrons indicadors a Ull de Ter pera el camí del coll de la Marrana y Nuria; al coll de la Marrana assenyalant les direccions a Ull de Ter, a Ribes y Nuria, al Gra de Fajol y al puig de Bastiments; a la portella de Mantet y al pic de la Dòna; a més, indicacions més enllà del coll de la Marrana assenyalant les orientacions dels camins a Ribes y a Set Cases per la coma d'Orrí.

SECCIÓ METEOROLÒGICA

ESTACIÓ METEOROLÒGICA DE VIELLA (VALL D'ARAN)

RESUM DE LES OBSERVACIONS DEL MES D'AGOST

TEMPERATURES (A L'OMBRA)				PRESSIONS BAROMÈTRIQUES A 0° Y AL NIVELL DE LA MAR																															
MITGES MENSUALS		MÀXIMA	MÍNIMA	MITGES MENSUALS																															
8 MATÍ	8 TARDA	EN 24 HORES	EN 24 HORES	8 MATÍ	8 TARDA																														
15°.08	14°.24	29°.6 (dies 24,29)	1°.5 (dia 14)	765'85 mm.	766'63 mm.																														
ESTAT DEL CEL. { <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>Dies serens . . .</td> <td>8</td> <td>8 m.</td> <td>6</td> <td>8 t.</td> <td>Dies de pluja . . .</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>» nuvolosos . . .</td> <td>13</td> <td>»</td> <td>7</td> <td>»</td> <td>» de boira . . .</td> <td>18</td> </tr> <tr> <td>» coberts . . .</td> <td>10</td> <td>»</td> <td>18</td> <td>»</td> <td>» de rosada . . .</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>» de tempestat . . .</td> <td>3</td> </tr> </table>				Dies serens . . .	8	8 m.	6	8 t.	Dies de pluja . . .	6	» nuvolosos . . .	13	»	7	»	» de boira . . .	18	» coberts . . .	10	»	18	»	» de rosada . . .	5						» de tempestat . . .	3				
Dies serens . . .	8	8 m.	6	8 t.	Dies de pluja . . .	6																													
» nuvolosos . . .	13	»	7	»	» de boira . . .	18																													
» coberts . . .	10	»	18	»	» de rosada . . .	5																													
					» de tempestat . . .	3																													
HUMITAT RELATIVA		NÚVOLS		NUVOLOSITAT																															
MITGES MENSUALS		CLASSE DOMINANT		MITGES MENSUALS																															
8 MATÍ	8 TARDA	8 MATÍ	8 TARDA	8 MATÍ	8 TARDA																														
72'29	78'16	CIRRUS	CIRRO-CUMULUS	5'96	6'87																														
				VENT																															
TOTAL DE PLUJA MENSUAL: 26'8 mm.				DIRECCIÓ DOMINANT		VELOCITAT: EN 24 HORES																													
				8 MATÍ	8 TARDA	MITJA MENSUAL																													
				N N E.	N N E.	116'45 kms.																													

J. S. S.

El CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA y la Direcció del BUTLLETÍ deixen íntegra als respectius autors la responsabilitat dels treballs firmats.